

ПРАВО НА ІМ'Я У ПАРАДИГМІ КОНЦЕПЦІЇ ГРОМАДЯНСТВА

І. СОФІНСЬКА

*кандидат юридичних наук,
докторант кафедри теорії та філософії права
Навчально-наукового інституту права
та психології Національного університету
«Львівська політехніка»*

Чи не найбільшою утаємниченістю у науці — у всіх її галузях — позначена людина в її бутті, походженні, особистому позиціонуванні та виборі цінностей. Невичерпність людського прирівнюється до проблематичності буття. А попри все, незмірно людському *homo sapiens* властиві ініціація вчинків і діяльності, завдяки яким вона розв'язує виклики долі (чи принаймні прагне це зробити), уникає явних суперечностей і незрозумілих ускладнень подій, виявляє свій праксис і життєву цілеспрямованість, укладає набір власних цінностей та проявляє активність у змаганні за них, ініціює дії і творить поступ не лише свій власний, а й колективний суспільний чи навіть глобальний світовий.

До переліку характеристик людини В. Петрушенко вводить поняття «індивідуалізація» й описує його як неповторну та унікальну природну властивість, притаманну кожній людині, та соціальну якість належати до людського роду, мати своєрідний універсам свого життєвого самоздійснення [1, 361]. Кожна особа усвідомлює свою повну ідентичність з іншими людьми, але

повинна водночас зрозуміти свою унікальність і неповторність (у певному розумінні іншість) у своїх характеристиках і виявленнях. Від народження людини ця іншість проявляється, насамперед, в її імені.

Окресливши взаємовідносини між іменем та іншими речами у світі, американський учений-філософ С. Кріпке опублікував у 1980 р. книгу «Найменування та необхідність», у якій розглянув та критично проаналізував погляди Г. Фреге [2, 56–78], Б. Рассела [3, 479–493], Л. Вітгенштайна та Дж. Серля на ім'я у контексті філософії мови, а саме описової теорії імен (так звана теорія Фреге-Рассела). Її суть полягала у тому, що сенс або смисловий зміст власного імені повинен збігатися з описом, поданим оповідачем, у той час як їхні посилення (позивання), визначаються самим об'єктом, який відповідає цьому опису.

Властиво, як писав французький філософ, соціолог та антрополог П. Бурдьо у своїй праці «Мова та символічна влада» 1991 р., сутність людини визначається завдяки її іменуванню [4, 37–42]. Із давніх-давен науковці розрізняли

слова та імена, зокрема, деякі з них наголошували, що імена — це «стерилізовані слова», які втратили своє первинне значення і використовуються як «лейбли» чи «ярлики» для ідентифікації людей. На думку інших науковців, кожне ім'я — це «поема одного слова мовою певних шифрів», що однак не завжди є правдою [5, 12].

Європейські вчені (зокрема А. Гросс [6, 269–284] та Дж. Шер Кушнер [7, 313–364]) переконані, що ім'я людини, перебуваючи на перехресті публічного та приватного життя, є джерелом ідентифікації (у сенсі державної реєстрації народження і паспортизації як це передбачено у національному законодавстві) та комунікації (у вигляді реалізації кожною людиною права на ім'я на підставі застосування національного законодавства та міжнародно-правових актів).

Серед представників українського наукового середовища дослідження права людини на ім'я (антропономастикою) займалися передусім філологи, етнологи, історики, соціологи та філософи (серед них Л. Белей [8, 5], Н. Дзятківська, В. Ірклієвський, Г. Лозко [9], Л. Скрипник, І. Трійняк [10], П. Чучка [11]) і лише декілька правників (Н. Кузнецова [12, 27–35], З. Ромовська [13], С. Сліпченко [14, 96–104] та Р. Стефанчук [15]), однак винятково у межах сучасної цивілістичної доктрини «як особисте немайнове право, що забезпечує соціальне буття фізичної особи»). Саме тому ми можемо впевнено стверджувати, що питання щодо конституційності права на ім'я, теорії та філософії його вибору й підстав державної реєстрації власного імені дитини є актуальним і дуже важливим з огляду на прогресуючу глобалізацію, перманентну міграцію, а також розвиток транскордонного співробітництва в Європі та світі.

Переконані, що право людини на ім'я є невід'ємним і невідчужуваним, належить до особистих немайнових

прав, а тому основною метою є пропозиція легалізації чітких, логічних та виважених критеріїв правового регулювання реєстрації імені дитини, керуючись європейським і світовим досвідом у контексті реалізації державної мовної політики, збереження самобутності та національної ідентичності громадян.

Традиційно правовідносини щодо забезпечення особистих немайнових прав людини, які забезпечують соціальне буття фізичної особи і до яких, передусім, належить її ім'я, вважаються абсолютними [16, 94]. Серед основних класифікаторів особистих немайнових прав людини виокремлюються права, які спрямовані на індивідуалізацію її особистості. Серед таких чільне місце посідає право людини на ім'я. Так, на думку Е. Еменс, «імена, зазвичай, розташовуються серед тривіальних і фундаментальних, соціальних практик, які, вочевидь, вибирають батьки для своїх новонароджених дітей і “ставлять вирішальну крапку” у зв'язку між особою і її ідентичністю людини та зовнішнім світом» [17, 761, 768, 861–862]. Порівнюючи з недавнім минулим в антропомастиці, тепер батьки вибирають та дають імена своїм дітям не лише на підставі сімейних традицій, мовно-культурних особливостей місця народження дитини чи походження її батьків, своїх релігійних переконань. Підґрунтям сучасних мотивів вибору власного імені дитини часто є мода.

В Україні, як властиво і в інших державах світу, мода щодо вибору власного імені дитини не завжди є повсюдною, як стверджує П. Чучка, у кожній місцевості є авторитетні та неавторитетні імена, очевидним є те, що мода на імена змінюється і в часі, і в просторі [11, 81]. Найбільшим досягненням і водночас найсерйознішою загрозою для збереження національної самобутності є популяризація іншомовних імен чи їхніх варіантів, чому, на думку Л. Белей, сприяє декілька чинників:

по-перше, сприйняття імені як «модно-го аксесуару» завдяки його незвичній екстравагантності чи уявній соціальній респектабельності, а по-друге, потрапляння іншомовних імен чи їхніх варіантів, не проходячи жодної експертизи чи навіть цензури з боку держави [8, 50]. Справедливою є заувага П. Чучки, що «найменувач (тобто батьки) не є абсолютно вільним при виборі імені, оскільки він не може обрати за ім'я будь-який знак» [11, 72]. З такою тезою можна погодитися, зважаючи на правові зауваги реєстрації імен у багатьох державах Європи та світу.

Традиційно у світі вибір імені дитини не вчиняється батьками волонтаристськи, а є у правовому полі. Так, право на ім'я наявне у конституціях багатьох держав світу, зокрема: Австрії (ст. 10 (7)), Ефіопії (ст. 36 (1в)), Ірландії (ст. 40 (3.2)), Італії (ст. 22), Норвегії (ст. 6 (4)), Португалії (ст. 26 (1)), Угорщини (ст. 29(1)) тощо. До прикладу, ст. 22 Конституції Італії проголошує, що «жодна людина не може бути позбавлена правоздатності, громадянства та імені з політичних мотивів» [18].

Українським законодавцям варто взяти до уваги, що у більшості демократичних та високо розвинутих держав світу існує законодавче закріплення іменного репертуару у вигляді «каталогу імен», що дає підставу розмірковувати про чітке визначення критеріїв вибору власних імен немовлят і підстав їхньої подальшої державної реєстрації. Відповідно до повідомлень інформаційної агенції «ВВС» такий «каталог імен» є в Австралії, Аргентині, Данії, Ісландії, Іспанії, Мексиці, Німеччині, Новій Зеландії, Португалії, Угорщині. Зазвичай він професійно розроблений і зареєстрований на законодавчому рівні, обов'язковий до застосування, щорічно оновлюється, до нього звертаються відповідні державні органи під час реєстрації народження дитини (до прикладу, у Португалії такий реєстр імен оновлений нещодавно, 7 грудня

2016 р., і в ньому на 82-х сторінках передбачені дозволені та заборонені імена).

В Австралії є список як дозволених, так заборонених імен для дівчаток і хлопчиків. Відомо, що для імені дитини можуть бути використані літери винятково англійської абетки, не дозволяється вживати квадратні дужки чи пропуски, використовувати гасло як ім'я (наприклад, Храни мати Землю!). У Новій Зеландії кількість букв в імені не може перевищувати 100. У Канаді інша ситуація: в штаті Онтаріо заборонено використовувати числа чи символи в іменах, а в штатах Квебек та Саскачеван органи публічної влади можуть відмовити у реєстрації імені та змусити батьків змінити бажане ім'я дитини, якщо воно може викликати непорозуміння чи стати предметом цькування, знущання над дитиною у майбутньому (схожа практика є у Мексиці).

В Ісландії також існує реєстр дозволених і заборонених імен. Зокрема, у 2016 р. відмовили у реєстрації 11 жіночим та 4 чоловічим іменам. Найчастіше основними підставами відмови у реєстрації імені органами публічної влади є те, що бажане ім'я іноземного походження, складається із літер, відсутніх в ісландській абетці, та може викликати непорозуміння щодо статі дитини. Найвідомішим випадком у цій країні стала справа щодо реєстрації імені Блер Б'яркардоттір Рунарсдоттір, коли органи публічної влади відмовляли батькам дитини протягом 15 років у реєстрації імені Блер, оскільки, на їхнє переконання, воно може використовуватися винятково як чоловіче ім'я. У свідоцтві про народження замість імені було записано *Stúlka* (ісландською означає «дівчинка»). Відомо, що остаточну «крапку» у цій справі поставив місцевий суд Рейк'явіка у січні 2013 р., який визнав, що ім'я Блер може бути як жіночим, так і чоловічим, а Блер Б'яркардоттір Рунарс-

доттір має конституційне право на ім'я [27].

Відомо, що у списку імен у Данії станом на 1 січня 2017 р. є 18 000 імен для дівчаток і 15 000 — для хлопчиків. Щороку тут реєструють народження понад 1 000 немовлят, у 15–20 % випадків батькам у їхньому виборі імені та його подальшій реєстрації данськими органами публічної влади відмовляють. Якщо батьки хочуть назвати дитину іменем, якого немає у списку, то вони повинні аргументовано пояснити свій вибір, однак це не завжди гарантує позитивну відповідь органів публічної влади Данії та подальшу реєстрацію імені дитини. Зазвичай ім'я повинно вказувати на стать дитини і відповідати правилам правопису данської мови, а також не може бути тотожним прізвищу дитини.

В іншій скандинавській державі, у Швеції, існує Закон про найменування, який був розроблений і прийнятий у 1982 р. передусім для того, щоб відокремити імена, які може використовувати знать, від тих імен, які можуть використовувати звичайні люди (Швеція одна із європейських конституційних монархій). Податкова адміністрація Швеції адмініструє питання реєстрації імен. Так, у цьому Законі сказано, що «кожній дитині може бути дано одне або декілька імен, які протягом трьох місяців із дня народження дитини повинні бути повідомлені податковій службі Швеції» з метою подальшої реєстрації (п. 30). У пункті 34 передбачені підстави, коли офіційне використання імені дитини може бути заборонено і, відповідно, у його реєстрації буде відмовлено (зокрема, воно є образливим, може викликати дискомфорт для дитини або з будь-якої іншої причини не підходить як ім'я) [19]. Цей Закон набув чинності 1 січня 1983 р., але протягом 2001–2013 рр. зазнав змін, зважаючи на використання великої кількості «протестних» імен та відмову органів публічної влади їх реєструвати. Так,

у травні 1996 р. подружжя шведів вирішило назвати свого сина іменем *Brfxxc sxxmnpccclllmmnprxvclmncssqlbb11116*, яке складається із 43 знаків, що насправді вимовляється «Альбін», як протест проти шведського Закону про найменування 1982 р. Подружжя згодом було оштрафоване на 5 000 шведських крон (682 долари) за відмову вибрати для реєстрації юридично допустиме ім'я [28].

Саме неправильне використання критеріїв вибору батьками власних імен дітей найчастіше може стати підставою для відмови в їх подальшій державній реєстрації. Серед таких підстав, зокрема, такі:

- ім'я є екстравагантним, смішним, непристойним або образливим (Бетмен у Мексиці, Маріхуана в Австралії, Манкі «мавпа» у Данії та в Об'єднаному Королівстві);
- є іноземним (Блер в Ісландії, Гешер у Норвегії) або вибране всупереч звичаям і традиціям (Галілей в Азербайджані, Лінда у Саудівській Аравії);
- яке відображає політичні чи ідеологічні течії, релігійні вподобання (Ататюрк в Азербайджані, Гітлер в Австралії, Осама бін Ладен у Німеччині, Месія у Новій Зеландії, Джихад у Китаї чи Франції);
- якщо воно є скороченим варіантом імені (Матті у Німеччині, Том у Португалії), може викликати непорозуміння щодо статі дитини (Омід в Ісландії, Елвіс у Швеції) або є схожим на прізвище (Андерсон у Німеччині);
- якщо воно збігається із назвою тварин, рослин, овочів, фруктів, комах, риб, чисел чи кольорів (Шпинат в Австралії, Вайолет «фіолетовий» у Малайзії, Міні Купер у Франції);
- є занадто довгим, складним для написання (*Brfxxc sxxmnpccclllmmnprxvclmncssqlbb11116* у Швеції), у вигляді цифрових значень (*V8* чи *4Real* у Новій Зеландії, *1 000* у США), містить діакритичні (надрядкові чи підрядкові) знаки при буквах в іншомовних іменах, які

вказують на правильну вимову імені (Рене, *Renée* чи Зоуї, *Zoë* в Австралії; Хосе, *José* у США чи Фаш, *Faïch* у Франції) або містить символи без фонетичної значущості (вигук або знак питання, букву Q, число π) [25];

- може викликати дискомфорт для дитини чи суперечить суспільним інтересам (Люцифер в Австралії, Сатан у Новій Зеландії, Демон у Франції чи Акума в Японії);

- є схожим на титул, посаду, персонажа, назву картини, країни чи міста, дня тижня, юридичної особи, продукту чи торгової марки (Самовар в Азербайджані, Президент в Австралії, Джеймс Бонд у Мексиці, Джастис «справедливість» у Новій Зеландії, Мона Ліза у Португалії, Квін «королева» у США, Нутелла у Франції, Ікеа у Швеції) тощо [26].

До прикладу, у Мексиці органи публічної влади можуть відмовити у реєстрації імені, якщо воно є зневажливим, принижує гідність дитини, є дискримінаційним за змістом або беззмістовне. А в Саудівській Аравії не можуть бути зареєстровані імена блюзнірські, які не є арабськими чи мусульманськими за походженням або суперечать культурі та цінностям королівства. У Китаї протягом довгого періоду було заборонено нарекати новонароджених іменами представників колишньої імперської сім'ї. Нині ж заборонено використовувати імена на підставі латинського правопису, у вигляді цифр чи інших некитайських символів (справа про комп'ютерний знак @). Для імені дозволено використовувати винятково китайські символи, однак лише ті, які є у комп'ютерному варіанті, а це понад 32 тисячі знаків. Немає обмежень щодо кількості символів в імені, однак типові китайські імена складаються з 2–3, інколи 4 символів. Цьогоріч ця заборона почала стосуватися й мусульманських релігійних імен, традиційних для уйгурів. За повідомленнями британських засобів масової інформації

(інформаційного агентства «ВВС» та газети «*The Guardian*») у квітні 2017 р. Комуністична партія Китаю видала «Правила найменування для етнічних меншин», де під заборону потрапило 29 типово мусульманських імені. А вже у червні влада регіону видала постанову, відповідно до якої всі діти уйгурського походження віком до 16 років зобов'язані змінити свої «надто релігійні імена». Основною метою цієї заборони стало послаблення «арабізації» Китаю та гальмування поширення мусульманського екстремізму [24].

У США вибір імені дитини залежить цілком і повністю від батьків (на підставі положень 1-ї та 14-ї поправок до Конституції США 1787 р.), однак все ж таки існує декілька обмежень, встановлення яких беззаперечно залежить від влади окремого штату. Історія обов'язкової державної реєстрації імен у цій країні сягає кінця XIX — початку XX ст., йдеться, насамперед, про такі штати, як Массачусетс (1844 р.), Іллінойс (1877 р.), Нью-Йорк (1880 р.), Огайо (1908 р.), Пенсильванія (1906 р.), Флорида (1899 р.). У реєстрації імені дитини може бути відмовлено, оскільки у деяких штатах існує обмеження на кількість букв в імені (Айова, Массачусетс) чи на вживання букв винятково англійської абетки (Каліфорнія); в інших — на використання цифр, ідеограм та піктограм як імен (Канзас, Нью-Джерсі, Массачусетс, Техас); у частині штатів заборонено вживати непристойні імена (Небраска, Нью-Джерсі) або діакритичні (надрядкові чи підрядкові) знаки при буквах в іншомовних іменах, які вказують на правильну вимову імені (Каліфорнія, Канзас, Массачусетс, Нью-Гемпшир); а в решти штатів взагалі немає окремого закону про це (Кентуккі) чи законодавчих обмежень (Аляска, Делавер, Іллінойс, Меріленд, Монтана) [20, 159–201].

І наостанок, варто нагадати, що у Франції питання антропоніміки регламентує передусім Цивільний

кодекс (так званий Кодекс Наполеона 1804 р.) [21], декілька законів 1972 р. і 1993 р. і циркуляр від 28 жовтня 2011 р. «Про спеціальні правила для різних свідоцтв про народження, що стосуються народження та походження» (до прикладу, п. 86 циркуляра забороняє використання діакритичних знаків, оскільки імена повинні бути зареєстровані винятково французькою мовою) [22]. Місцеві органи юстиції можуть відмовити у реєстрації імені на підставі положення ст. 57 Цивільного кодексу, якщо таке «ім'я не відповідає інтересам дитини (*l'intérêt de l'enfant*)» [21].

В Україні проблема полягає в тому, що нині існують лише певні загальні норми, які ми вважаємо за основу філософського правового осмислення найменування. Під час реєстрації імені немовляти повинні бути максимально можливо враховані його інтереси, ім'я вибране в межах розумності та на підставі сучасних моральних засад суспільства [23]. Незважаючи на відсутність правового осмислення акту найменування, ми не можемо скаржитися на бідність «іменного репертуару» в Україні. У нормах українського законодавства немає спеціального застереження щодо критеріїв реєстрації імен, а тому вибір імені немовляти є юридично вільним і повністю залежить від волі

батьків [11, 73]. У такій ситуації держава «несвідомо переклала на батьків клопоти та всю відповідальність щодо якісного складу українського реєстру імен» [8, 5]. Вважаємо, що передусім потрібно розробити «каталог імен», законодавчо його закріпити та рекомендувати органам публічної влади і батькам його використовувати для здійснення акту найменування дитини та його державної реєстрації.

Отже, короткий аналіз політики різних держав світу у сфері антропоністики, реалізації особою права на ім'я і правового регулювання реєстрації імен дає всі підстави зробити висновки, що ім'я людини — це юридично зафіксована власна назва, засіб словесної індивідуалізації та легалізації, а також ідентифікації особи у суспільстві та в державі [7, 313–364]. Очевидно, що якомога швидше необхідно осмислити проблеми найменування і передбачити їхнє розв'язання, розробити та закріпити на законодавчому рівні якщо не «каталог імен», поширених в Україні та рекомендованих до використання, то принаймні стратегію державної політики і правила (критерії вибору) реєстрації імен, які відобразатимуть їхню особисту національну ідентичність і приналежність до держави їхнього громадянства, походження та проживання.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Петрушенко В. Л. Філософія : навч. посіб. : у 2 ч. / В. Л. Петрушенко. — Львів : Новий Світ-2000, 2011. — 647 с.
2. Frege G. On Sense and Reference / G. Frege, Geach In P., Black M., eds. Translations from the Philosophical Writings of Gottlob Frege. — 2nd ed. — Oxford : Basil Blackwell, 1960. — Pp.56–78.
3. Russell B. On Denoting / B. Russell // Mind Association, New Series. — 1905. — Vol. 14. — № 56. — Pp. 479–493.
4. Bourdieu P. Language and Symbolic Power / P. Bourdieu, John B. Thompson ed., G. Raymond & M. Adamson trans. — Cambridge : Polity Press, 1991. — Pp. 37–42.
5. Wilson St. The Means Of Naming: A Social and Cultural History of Personal Naming in Western Europe / St. Wilson. — London : University College London Press, 2003. — 402 p.
6. Gross A. M. Rights and normalization: a critical study of European human rights case law on the choice and change of names / A. M. Gross // Harvard Human Rights Journal. — 1996. — Vol. 9. — Pp. 269–284.
7. Shear Kushner J. The right to control one's name / Shear Kushner J. // University of California Los Angeles Law Review. — 2009. — Vol. 57. — № 313. — Pp. 313–364.
8. Белей Л. О. Ім'я дитини в українській родині / Л. О. Белей. — Харків : Фоліо, 2011. — 283 с.
9. Лозко Г. С. Рідні імена. Слов'янський іменослов / Г. С. Лозко. — Тернопіль : Мандрівець, 2011. — 368 с.
10. Трійняк І. І. Словник українських імен / І. І. Трійняк. — Київ : Довіра, 2005. — 488 с.
11. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття / П. П. Чучка. — Ужгород, 2008. — 671 с.

12. Кузнецова Н. Предмет і система сучасного цивільного права України / Н. Кузнецова // Право України. — 2017. — № 5. — С. 27–35.
13. Ромовська З. В. Українське сімейне право: Академічний курс / З. В. Ромовська. — Київ : Всеукр. асоц. видавців «Правова єдність», 2009. — 500 с.
14. Сліпченко С. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи, як різновид виключних прав / С. Сліпченко // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2012. — № 4. — С. 96–104.
15. Стефанчук Р. О. Право на ім'я / Р. О. Стефанчук // Університетські наукові записки. — 2005. — № 1–2 (13–14). — С. 83–97.
16. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія / Р. О. Стефанчук ; відп. ред. Я. М. Шевченко. — Київ : КНТ, 2008. — 626 с.
17. Emens E. F. Changing Name Changing: Framing Rules and the Future of Marital Names / E. F. Emens // University Chicago Law Review. — 2007. — Vol. 74. — Pp. 761–862.
18. La Costituzione della Repubblica Italiana, Senato della Repubblica, 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://www.senato.it/Leg17/1025?sezione=120&articolo_numero_articolo=22
19. Namnlag (1982:670) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19820670.htm>
20. Larson Carlton F. W. Naming Baby: The Constitutional Dimensions of Parental Naming Rights / F. W. Larson Carlton // George Washington Law Review. — 2011. — Vol. 80. — № 1. — Pp. 159–201.
21. Code civil / Législation, Musée Criminocorpus publié le 25 juin 2014, consulté le 23 novembre 2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://criminocorpus.org/fr/reperes/legislation/versions/698/57/diff/pdf/>
22. Circulaire du 28 octobre 2011 relative aux règles particulières à divers actes de l'état civil relatifs à la naissance et à la filiation // Bulletin Officiel Du Ministère de la Justice et des Lidertes. — 2011. — № 2011-11. — 30 novembre. — Pp. 33–47.
23. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III // Офіційний вісник України. — 2002. — № 7. — Ст. 273.
24. China bans religious names for Muslim babies in Xinjiang [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/25/china-bans-religious-names-for-muslims-babies-in-xinjiang>
25. Opinion of the European Court of Human Rights in case of «Baylac-Ferrer et Suarez v. France» (2008) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://echr.ketse.com/doc/27977.04-fr-20080925/view/>
26. Judgment of the European Court of Human Rights in case of «Guillot v. France» (1996) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58069>
27. Icelandic girl Blaer wins right to use given name [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bbc.com/news/world-europe-21280101>
28. Who, What, Why: Why do some countries regulate baby names? [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bbc.com/news/magazine-21229475>

REFERENCES

1. Petrusenko V. L. Filosofii [The philosophy], Lviv: Novyi Svit-2000, 2011, 647 p.
2. Frege G. On Sense and Reference, Oxford: Basil Blackwell, 1960, pp. 56–78.
3. Russell B. On Denoting, *Mind Association, New Series*, 1905, vol. 14, no. 56, pp. 479–493.
4. Bourdieu P. Language and Symbolic Power, Cambridge: Polity Press, 1991, pp. 37–42.
5. Wilson St. The Means Of Naming: A Social and Cultural History of Personal Naming in Western Europe, London: University College London Press, 2003, 402 p.
6. Gross A. M. Rights and normalization: a critical study of European human rights case law on the choice and change of names, *Gross Harvard Human Rights Journal*, 1996, vol. 9, pp. 269–284.
7. Shear Kushner J. The right to control one's name, *University of California Los Angeles Law Review*, 2009, vol. 57, no. 313, pp. 313–364.
8. Belei L. O. Imia dytyny v ukrainiskii rodyni [The name of the child in the Ukrainian family], Kharkiv: Folio, 2011, 283 p.
9. Lozko H. S. Ridni imena. Slovianskyi imenoslov [Native names], Ternopil: Mandrivets, 2011, 368 p.
10. Triiniak I. I. Slovnyk ukrainyskykh imen [Dictionary of Ukrainian Names], Kyiv: Dovira, 2005, 488 p.
11. Chuchka P. P. Antroponimiia Zakarpattia [Anthroponymy of Zakarpathia], Uzhhorod, 2008, 671 p.
12. Kuznietsova N. Predmet i sistema suchasnoho tsyvilnoho prava Ukrainy [Subject and System of Modern Civil Law of Ukraine], *Pravo Ukrainy*, 2017, no. 5, pp. 27–35.
13. Romovska Z. V. Ukrainiske simeine pravo: Akademychnyi kurs [Ukrainian Family Law: Academic Course], Kyiv: Vseukr. asots. vydavtsiv «Pravova iednist», 2009, 500 p.
14. Slipchenko S. Osobysti nemainovi prava, shcho zabezpechiut sotsialne buttia fizychnoi osoby, iak riznovyd vykliuchnykh prav [Personal non-property rights that ensure the social existence of an individual as a kind of exclusive rights], *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, 2012, no. 4, pp. 96–104.

15. Stefanchuk R. O. Pravo na imia [The right to a name], *Universytetski naukovy zapysky*, 2005, no. 1–2 (13–14), pp. 83–97.
16. Stefanchuk R. O. Osobysti nemainovi prava fizychnykh osib u tsyvilnomu pravi (poniattia, zmist, systema, osoblyvosti zdiisnennia ta zakhystu) [Personal non-property rights of individuals in civil law (concept, content, system, peculiarities of implementation and protection)], Kyiv: KNT, 2008, 626 p.
17. Emens E. F. Changing Name Changing: Framing Rules and the Future of Marital Names, *University Chicago Law Review*, 2007, vol. 74, pp. 761–862.
18. La Costituzione della Repubblica Italiana, Senato della Repubblica, 2012. Available at: https://www.senato.it/Leg17/1025?sezione=120&articolo_numero_articolo=22
19. Namnlag (1982:670). Available at: <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19820670.htm>
20. Larson Carlton F. W. Naming Baby: The Constitutional Dimensions of Parental Naming Rights, *George Washington Law Review*, 2011, vol. 80, no. 1, pp. 159–201.
21. Code civil, Législation, Musée Criminocorpus publié le 25 juin 2014, consulté le 23 novembre 2017. Available at: <https://criminocorpus.org/fr/reperes/legislation/versions/698/57/diff/pdf/>
22. Circulaire du 28 octobre 2011 relative aux règles particulières à divers actes de l'état civil relatifs à la naissance et à la filiation, *Bulletin Officiel Du Ministère de la Justice et des Libertés*, 2011, no. 2011-11, 30 novembre, pp. 33–47.
23. Simeinyi kodeks Ukrainy vid 10 sichnia 2002 r. № 2947-III [The Family code of Ukraine of 10 January 2002 № 2947-III], *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 2002, no. 7, Article 273.
24. China bans religious names for Muslim babies in Xinjiang. Available at: <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/25/china-bans-religious-names-for-muslims-babies-in-xinjiang>
25. Opinion of the European Court of Human Rights in case of «Baylac-Ferrer et Suarez v. France» (2008). Available at: <http://echr.ketse.com/doc/27977.04-fr-20080925/view/>
26. Judgment of the European Court of Human Rights in case of «Guillot v. France» (1996). Available at: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58069>
27. Icelandic girl Blaer wins right to use given name. Available at: <http://www.bbc.com/news/world-europe-21280101>
28. Who, What, Why: Why do some countries regulate baby names? Available at: <http://www.bbc.com/news/magazine-21229475>

Софінська І. Право на ім'я у парадигмі концепції громадянства

Анотація. У статті автор на основі європейського та світового досвіду аналізує основні правові зауваги державної політики у сфері реалізації кожною людиною права на ім'я, визначення критеріїв вибору імені, передумов його державної реєстрації органами публічної влади. Для того щоб продемонструвати конкретну ситуацію щодо стандартизації імен, а також її вплив на повсякденне життя пересічних людей, ми повинні пам'ятати, що зазвичай мотив вибору імені є чітким відображенням культурної та історичної спадщини, нещодавніх політичних потрясінь, відчаю, відсутності консенсусу у суспільстві, розриву у розвитку регіонів тощо. На жаль, треба розуміти, що в Україні досі проблематика найменування, передусім щодо критеріїв обрання імені, його реєстрації органами публічної влади, сприйняття особою у підлітковому та дорослому віці, є мало осмисленою усіма суб'єктами цього процесу.

Ключові слова: громадянство, право людини на ім'я, органи публічної влади, каталог імен, законодавство про найменування.

Софинская И. Право на имя в парадигме концепции гражданства

Аннотация. В статье автор на основе европейского и мирового опыта анализирует основные правовые особенности государственной политики в сфере реализации каждым человеком права на имя, определение критериев выбора имени, предпосылок его государственной регистрации органами публичной власти. Для того чтобы показать конкретную ситуацию относительно стандартизации имен, а также их влияние на повседневную жизнь обычных людей, мы должны помнить, что, как правило, мотив выбора имени является четким отражением культурного и исторического наследия, недавних политических потрясений, отчаяния, отсутствия консенсуса в обществе, разрыва в развитии регионов и т. д. К сожалению, надо понимать, что в Украине до сих пор проблематика наименования, прежде всего относительно критериев избрания имени, его регистрации органами публичной власти, восприятия лицом в подростковом и взрослом возрасте, мало осмысленная всеми субъектами этого процесса.

Ключевые слова: гражданство, право человека на имя, органы публичной власти, каталог имен, законодательство о наименовании.

Sofinska I. The Right to a Name in the Paradigm of Citizenship Concept

Anotation. In the article the author analyzes, on the basis of European and world experience, the main legal considerations of the state policy in the field of realization of everyone's right to a name,

determination of basic criteria for choosing a name, preconditions and requirements for its state registration by public authorities. In order to discuss the particular situation in the official personal name's standardization and furthermore, its influence on everyday life of the ordinary people we should remember that usually name's application is a crisp image of the cultural and historical heritage, recent upheaval of the political despair, lack of consensus among society, gap in regions' development etc. Unfortunately, it should be understood, that in Ukraine issues regarding the name, criteria of their selection and requirements/preconditions of their registration by public authorities, perception of a person's name in adolescence and adult life are poorly reflected by all actors in this process.

Key words: citizenship, human right to a name, public authorities, catalogue of names, naming legislation.